

Komunikace sluchově postižených

mluvená hlásková řeč, odezírání,
pomocné artikulační znaky, daktylní
řeč, znakový jazyk – vlastní znakový
jazyk neslyšících, znakovaný jazyk

Řeč sluchově postižených

- **Při lehkých vadách** (do 40 dB) nastupuje u dítěte normální (nebo jen mírně opožděný) vývoj řeči. Objevují se jen problémy s výslovností některých hlásek. Už i tyto vady by měly být v brzkém věku korigovány sluchadly.
- **Při středně těžkých vadách** (40 až 60 dB) je třeba, aby dítě co nejvíce nosilo sluchadla. Je to tzv. boj o minuty. Vývoj řeči je opožděný, ale při domácí i logopedické péči lze dosáhnout výborných výsledků.
- **Při těžkých ztrátách sluchu** (60 až 80 dB) je většina běžných domácích zvuků mimo dosah dítěte. Při včasné zachycení, intenzivní práci doma, soustavné logopedické péči, vhodných sluchadlech a troše inteligence a píle, může vystudovat.
- **Při tzv. praktické hluchotě** (80 až 100 dB) se za pomoci dobrých sluchadel může naučit mluvit, bude hůř číst a vyslovovat (zvláště sykavky, které nedokontroluje sluchem).

Odezírání

- **Vnímání mluvené řeči zrakově a její chápání podle obrazů pohybů úst.**
- Je nedokonalou náhradou slyšení řeči mluvené.
- Na rtech je při artikulaci viditelná pouze asi 1/3 fonemické skladby promluvy.
- Odezírání se cvičí u SP dětí od časného věku.
- Úspěšnost odezírání je do jisté míry závislá na vrozených schopnostech pro tuto činnost a na bohatosti slovní zásoby.

Pomocné artikulační znaky

- Podporují výslovnost jednotlivých hlásek a doplňují odezírání.
- Zejména u malých SP dětí je prostřednictvím tohoto systému znaků možno rozeznat i ty hlásky, které nejsou na ústech vidět. Dítě prostřednictvím znaků nejen dobře pozná konkrétní hlásku, ale je mu umožněno ji i vibračně pocítit.

Daktylotika

- Prstová abeceda (řec. daktylos = prst).
- Je to systém znaků tvořených různou polohou prstů jedné nebo dvou rukou v prostoru. Prsty označují písmena, ne znaky.
- Počet znaků je stejný jako počet písmen abecedy.
- Daktylotika podporuje verbální složky řeči a uplatňuje se již u dětí předškolního věku.
- Umožňuje zapamatování skladby slov a funkční dorozumění tam, kde pouze artikulace nebo znaky nestačí.

Komunikační formy SP

- **Mluvená hlásková řeč**
- **Odezírání**
- **Psaná forma řeči**
- **Systemy manuální komunikace:**
 - prstová abeceda**
 - znakované jazyky**
 - znakové jazyky**
 - mimika,**
 - gestikulace...**

Dvojí definice hluchoty

Audiologická definice

- „*n*eslyšící“ – osoba se sluchovou ztrátou z medicínského hlediska.

Kulturní definice

- „*N*eslyšící“ s velkým N se cítí být příslušníky jazykové a kulturní menšiny, která užívá svůj vlastní jazyk (znakový jazyk) a má svou vlastní kulturu, zvyky...

Znakovaná čeština x znakový jazyk

Znakový jazyk

- komunikační systém s vlastní gramatikou a lexikonem.

Znakovaná čeština

- vizuálně motorická forma dorozumívání odvozená od mluveného jazyka, je na mluveném jazyce závislá, každému slovu odpovídá jeden znak, vytvořena slyšícími.

Přístupy ke vzdělávání SP

Orální metoda

- orientace na rozvoj mluvené řeči, vzdělávání jejím prostřednictvím.

Metoda totální komunikace

- TK je praktická metoda komunikace využívající při vzdělávání všechny možné a dostupné formy komunikace.

Bilingvální metoda vzdělávání

- ve školách se jedná o paralelní používání znakového jazyka a mluveného hláskového jazyka majoritní společnosti převážně v jeho psané podobě.